

Länsi-Suomen yhteinen liikennestrategia

Esittelyaineisto 2020

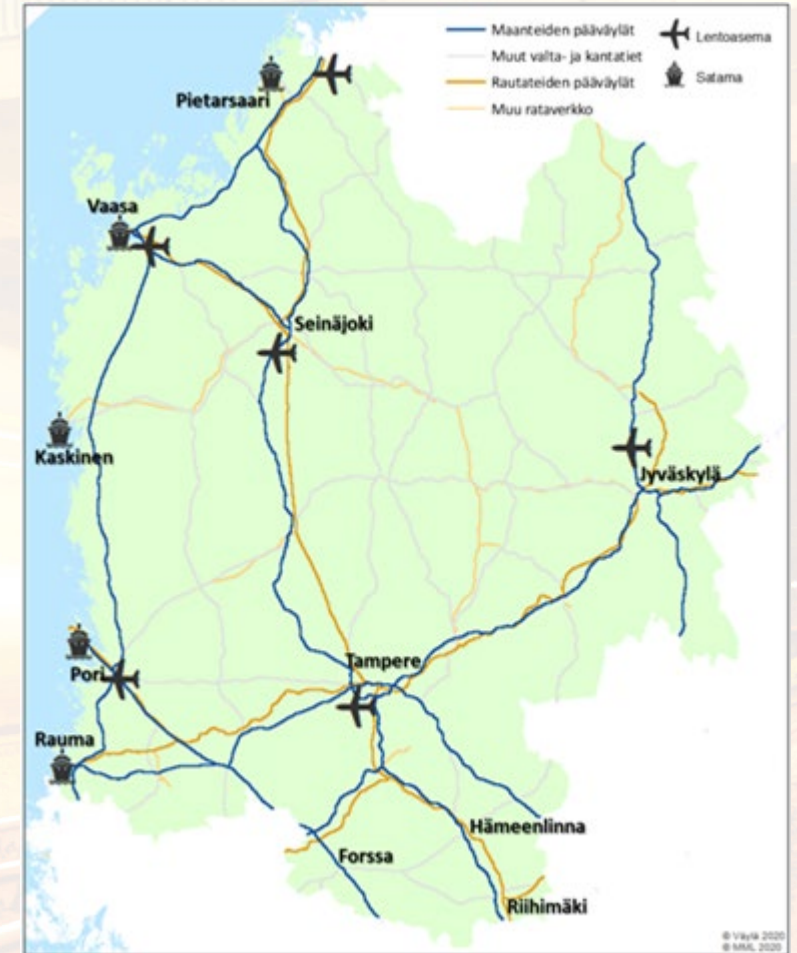

Laadinnan tarkoitus ja strategian rooli

Länsi-Suomen yhteinen liikennestrategia on kuuden maakunnan yhteinen näkemys alueen tärkeimmistä liikennejärjestelmäkysymyksistä. Se sisältää

- viestejä valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun, jotta Länsi-Suomelle tärkeät asiat tulisivat huomioon otetuiksi ja
- teemoja, joissa maakuntien on hyödyllistä ja kustannustehokasta tehdä keskinäistä yhteistyötä.

Kaikkien kuuden maakunnan maakuntahallitukset ovat hyväksyneet strategian pohjaksi yhteiselle tahtotilalle ja edunvalvonnalle sekä liikennejärjestelmän kehittämiseksi maakunnassa.

Pitkä aikatahtain sisältää muutoksia ja epävarmuutta

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi tarvitaan toimenpiteitä.

Kansantalouden kestävyysvaje on kasvamassa.

- korona-pandemia on heikentänyt yritysten kannattavuutta ja lisännyt epävarmuutta
- julkisen talouden kustannukset ovat kasvaneet

Elinkeinoelämän muutokset, etätyö ja –palvelut, väestön ikääntyminen ja monipaikkainen asuminen muuttavat liikkumista ja asumista, yhdyskuntia ja logistiikkaa.

Tietoliikenne luo mahdollisuuksia

- älykkääseen liikenteen hallintaan ja automatisaatioon
- etätyöskentelyyn ja –palveluihin

Valintoja on uskallettava tehdä

Tarvitaan yhteinen näkemys halutusta tulevaisuudesta, jottei vääränlaisista kompromisseista muodostuisi esteitä matkalla tulevaan.

On käytävä keskustelua siitä, millaista

- yhdyskuntarakennetta tavoitellaan
- roolia asemanseuduille ja runkoyhteyksillä tavoitellaan
- On myös arvioitava johtavatko maakunnalliset ja paikalliset ratkaisut yhteisesti haluttuun suuntaan.

Linjattavien liikenneratkaisujen tulee olla muuntojoustavia ja kustannustehokkaita.

Kehitys haastaa muun muassa joukkoliikenne-palvelujen tarjoajia, mutta vaikuttaa myös liikenneverkon kuormituksen ajalliseen jakautumiseen

- Korona-pandemia on vähentänyt dramaattisesti joukkoliikenteen kysyntää.

Verkottuneisuus ja kansainvälisyys ominaisia Länsi-Suomelle

Pienempienkin paikkakuntien tiivis verkottuneisuus

- työmatkojen suhteen
- yritystoiminnassa

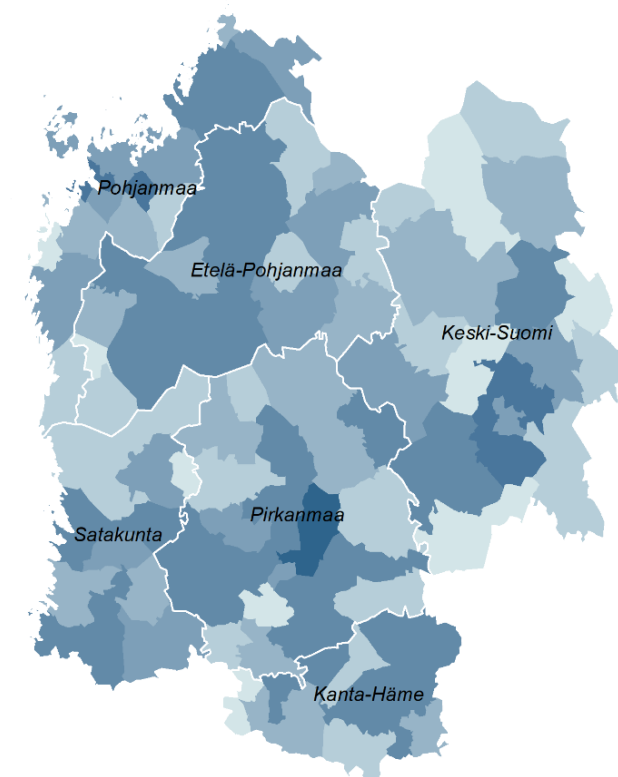
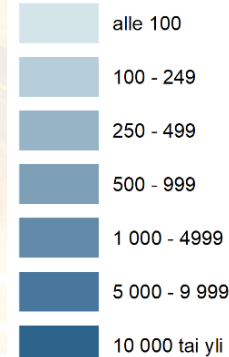
Päärata ja siihen liittyvät ratayhteydet yhdistävät kaikkia maakuntia.

- Päästövähennystavoitteet korostavat raideyhteyksien merkitystä ja niiden kehittämistä myös ulkomaan yhteyksissä.

Merkittäviä vientiyrityksiä on niin kaupungeissa kuin maaseudullakin. Tarve kansainväliseen kanssakäymiseen on jatkuvaa.

- Toimiva lentoyhteyksien verkosto on kansainväliselle Länsi-Suomelle elinehto.
- Länsi-Suomen omat satamat välittävät läntisten maakuntien tavaraliikennettä sekä transitoliikennettä. Vaasan ja Uumajan välillä toimii henkilöliikenteen yhteys.

Teollisuuden työpaikat 2017

(c) Tilastokeskus 2017
(c) Liikennevirasto 2018
(c) Corine Land Cover 2018

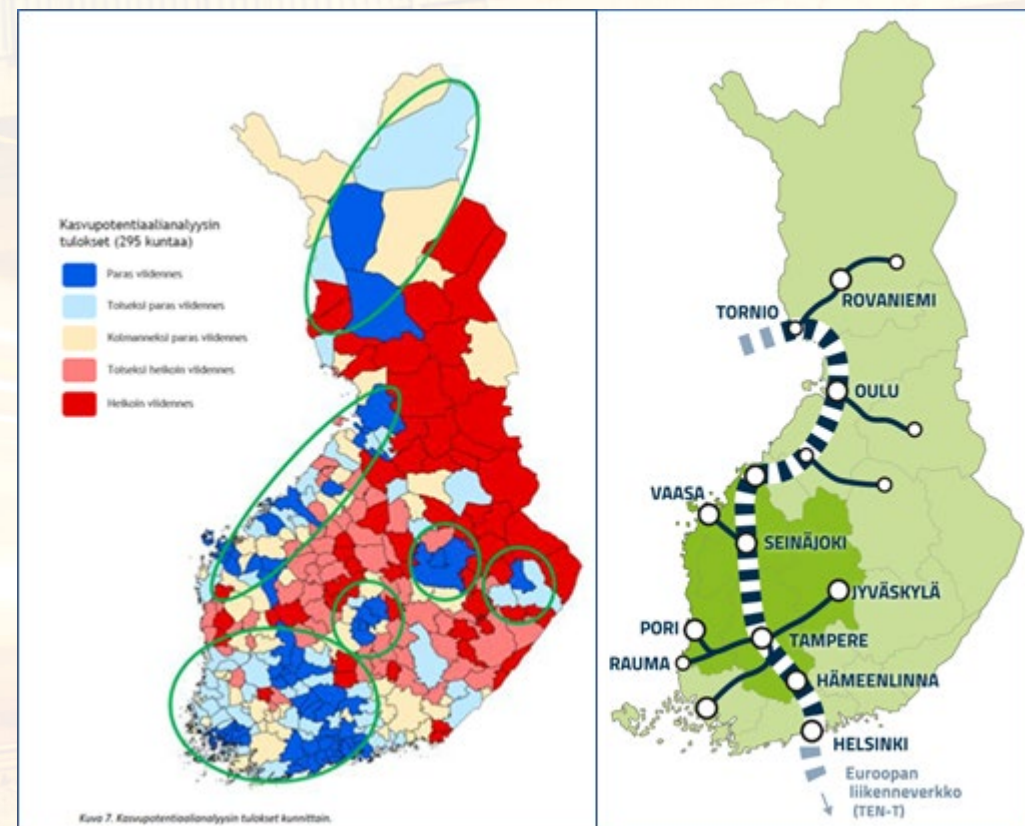

Länsi-Suomen vientimaakunnat pärjäävät hyvin yritysdynamiikan vertailussa

Yritysdynamiikka on yksi alueen elinvoimaisuuden osatekijöistä ja keskeinen osa alueellista kilpailukykyä. Yritysdynamiikka kytkeytyy vahvasti muuhun alue- ja paikallistalouden kehitykseen.

Parhaan viidenneksen kunnat ovat pääosin suuria ja keskisuuria kaupunkiseutuja sekä niiden läheisyydessä olevia kehyskuntia, jotka ovat keskittyneet Helsinki-Oulu -pääradan varrelle tai sen läheisyyteen. Tähän ryhmään kuuluu tiiviisti Jyväskylän seutu.

Toiseksi parhaan viidenneksen kunnat sijaitsevat pääosin Etelä- ja Lounais-Suomessa sekä länsirannikolla Turun seudulta Oulun seudulle ulottuvalle rannikkovyöhykkeellä.

Lähde: Pirkanmaan liitto

Valtakunnalliset tavoitteet ja Länsi-Suomen piirteet yhdistyvät valituissa teemoissa

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet ovat vaikuttaneet strategiaan. Valtakunnalliset tavoitteet ovat

- **Kestävyys:** Ihmisten mahdollisuudet valita kestävämpiä liikkumismuotoja paranevat – erityisesti kaupunkiseuduilla.
- **Saavutettavuus:** Liikennejärjestelmä takaa koko Suomen saavutettavuuden ja vastaa elinkeinojen, työssäkäynnin ja asumisen tarpeisiin.
- **Tehokkuus:** Liikennejärjestelmän yhteiskuntataloudellinen tehokkuus paranee.

Läpimenevinä tavoitteina strategiassa ovat

- Ilmastonmuutoksen hillintä ja liikenteen päästöjen väheneminen
- Liikenneturvallisuuden parantaminen
- Liikenteen innovaatioiden kehittäminen

Teemat

Kansalliset ja kansainväliset yhteydet toimivat arjessa: ihmiset ja tavarat saavuttavat määränpänsä.

Arki sujuu ja logistiikka on tehokasta maaseudulla ja tiiviin yhdyskuntarakenteen alueilla.

Työvoima saavuttaa työpaikan kauempaakin.

Kärkitoimenpiteet

Kärkitoimenpiteet

Sinisellä korkein prioriteetti

- **Viestintäverkkojen toimintavarmuus, kapasiteetti ja nopeus on varmistettava liikkumistarpeen vähentämiseksi ja liikenteen automatisaation mahdollistamiseksi.**
- **Tieverkon kuntopuutteet myös alemmalla verkolla on korjattava.**
- **Vientikuljetuksille tärkeät yhteydet on saatettava tarvetta vastaavaan kuntoon.**
- **Pääväyläasetuksen määrittelemän päätieverkon laajuutta tulee tarkistaa.**
- **Suurten erikoiskuljetusten reitit tulee toteuttaa suunnitellussa palvelutasossa ja laajuudessa.**
- **Tavaraliikenteen ajoneuvoille on luotava automaattiajon edellytykset niille päätiesuunnille, joilla ei ole rataa.**
- **Kumipyöriltä rautateille: kuormausta, kuljetuspalveluja ja raideliikenneyhteyksiä tulee tehostaa.**
- **EU:n rahoitusinstrumentteja tulee käyttää nykyistä tehokkaammin keskeisten yhteysvälien kehittämiseen**
- **Rataverkko ja rautatieliikenne on kehitettävä luotettavaksi, kattavaksi ja kapasiteetiltaan riittäväksi työmatkojen tarpeisiin.**
- **Valtakunnallisen joukkoliikenteen lippu- ja informaatiojärjestelmän taustajärjestelmä tarvitsee isännän ja rahoituksen.**
- **Tarvitaan uusia hallinnon rakenteita ja niitä tukevaa lainsäädäntöä, jotta henkilökuljetuspalveluja (mm. koulukyydit ja sote-kuljetukset) kyetään yhdistelemään ja avaamaan kaikille.**
- **Liityntäpysäköinti tarvitsee vakaan rahoitusmekanismin ja valtio-osapuolen sitoutumisen.**
- **Kestävän autoilun mallialuekonseptin kehittämistä on tuettava.**
- **Citylogistiikan uusia toimintamalleja on vauhditettava rahoituspanoksien.**
- **Liikennebiokaasun paikallisen jalostuksen käynnistämiseen tarvitaan tukitoimia.**

Maakunnat edistävät teemoja yhdessä

Kansalliset ja kansainväliset yhteydet toimivat

- Maakunnat laativat toimintasuunnitelman poikittaisten yhteyksien selvityksistä: Millaisia yhdyskuntarakenteeseen ja liikenteeseen liittyviä kysymyksiä on selvitettävä? Selvitykset tehdään yhteistyössä valtio-osapuolten kanssa.
- Maakunnat laativat toimintasuunnitelman alueen lentoasemien toiminnan ja reittilentojen varmistamisesta sekä nykyistä dynaamisempien toimintamallien esittämisestä.

Arki sujuu ja logistiikka on tehokasta maaseudulla ja tiiviin yhdyskuntarakenteen alueilla

- Kehitetään ja pilotoidaan kustannustehokkaita toimintamalleja yhteiskunnan tarjoamien henkilökuljetuspalvelujen avaamiseksi kaikille.
- Vauhditetaan yritysten logistista yhteistyötä selvityksin ja pilotoinnein.

- Kehitetään ja toteutetaan yhteiskäyttöautoilun konsepti.
- Julkiset toimijat ovat suunnannäyttäjinä vähäpäästöisten ajoneuvojen ja kuljetuspalvelujen hankinnoissa.
- Pyöräilystä ja päästöttömistä ajoneuvoista kehitetään vetovoimaiset vaihtoehdot.
- Raakapuun terminaaliverkosto laitetaan kuntoon valtion, metsäalan toimijoiden ja kuntien yhteistyönä

Työvoima saavuttaa työpaikan kauempaakin

- Matkaketjujen solmupisteitä ja asemanseutuja kehitetään myös joukkoliikennetarvetta lisäävinä palvelukeskittyminä.
- Maakuntarajat ylittävien joukkoliikenteen matkaketjujen toimivuuden parantamiseksi muodostetaan toimintamalli.

Kärkitoimenpiteiden vaikutukset

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa arvioidaan vaikutuksia seuraavista näkökulmista:

- Saavutettavuus sekä matkojen ja kuljetusten palvelutaso
- Taloudellinen kestävyys
- Ekologinen kestävyys
- Sosiaalinen kestävyys
- Liikennejärjestelmän turvallisuus

Länsi-Suomen yhteisen liikennestrategian luonnoksessa esitetyt kärkitoimenpiteet tuottaisivat toteutuessaan vieressä kuvattuja vaikutuksia.

Tiiviin yhdyskuntarakenteen alueille esitetyt kärkitoimenpiteet parantavat yhdyskuntien sisäistä saavutettavuutta ja sosiaalista kestävyyttä sekä vähentävät liikennejärjestelmän ilmastovaikutuksia.

Maaseutualueiden toimenpidejoukko tähtää sosiaaliseen kestävyYTEEN, yhteiskuntataloudelliseen tehokkuuteen, kuljetusten palvelutason parantamiseen, taloudellisen kasvun edellytyksiin ja liikennejärjestelmän ilmastovaikutusten pienentämiseen.

Työpaikkojen saavutettavuuteen parannuksia tuovat kärkitoimenpiteet parantavat alueiden välistä saavutettavuutta, sosiaalista kestävyyttä, liikenneturvallisuutta, luovat taloudellisen kasvun edellytyksiä ja vähentävät liikenteen ilmastovaikutuksia.

Kansallisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin kohdennetut toimenpiteet tarjoavat taloudellisen kasvun edellytyksiä, lisäävät alueiden kansainvälistä saavutettavuutta ja vähentävät liikennejärjestelmän ilmastovaikutuksia.

Strategian seuranta

Yhteisistä lähtökohdista voimaa muuttuviin tarpeisiin

Länsi-Suomen yhteinen liikennestrategia

- *tunnistaa maakuntien yhteiset kehitettävät asiat.*
- *päivitys tahdistetaan niin, että tarpeet ja näkemykset saadaan valtakunnalliseen suunnitelmaan.*
- *seurannalla tuetaan muuntojoustavuutta.*
- *arvioidaan yhdessä säännöllisesti.*

Seurannan ja päivityksen osapuolet:

- **Maakuntahallitukset** arvioivat vuosittain seurantatietojen pohjalta strategian tavoitteiden edistymistä ja strategian ajantasaisuutta.
- **Maakuntahallitusten puheenjohtajistojen ja Länsi-Suomen kansanedustajien** huippukokous muodostaa yhteisen ymmärryksen päivitystarpeesta kunkin eduskuntakauden alkaessa.
- **Maakuntaliitot** vastaavat strategian seurannasta operatiivisesti valtakunnallista tietoa hyödyntäen.
- **Liikennejärjestelmätyöryhmät** huolehtivat yhteisen tilannekuvan muodostamisesta. Ne kytkevät **kunnat ja ELY-keskukset** strategiaan.
- Tilannekuvan muodostamiseksi sovitaan jatkuvista yhteistyömenettelyistä **elinkeinoelämän edustajien kanssa.**
- **Lisäksi sovitaan, miten LVM ja liikenteen virastot** saadaan mukaan strategian päivitysprosessiin ja yhteisen tilannekuvan muodostamiseen.
  - Valtio aloittaa mahdollisesti vuosittaiset keskustelut maakuntien liittojen ylimaakunnalliseen liikennejärjestelmäyhteistyöhön perustuvien alueiden mukaisesti.

Länsi-Suomen teemoja valtion kanssa käytäviin vuosittaisiin keskusteluihin

Länsi-Suomen teemoja valtion kanssa käytäviin vuosittaisiin keskusteluihin

- Miten **tilannekuva** on Länsi-Suomessa muuttunut? Millaisia muutostarpeita VLJS:n painotuksiin uusi tilannekuva tuo?
- Miten Länsi-Suomen **valtakunnalliset kärkitoimenpiteet** ovat edistyneet? Onko niiden prioriteettijärjestys Länsi-Suomen muuttuneen tilannekuvan vuoksi muuttunut?
- **Mitä Länsi-Suomi voisi tehdä**, jotta sen valtiolta odottamat kärkitoimenpiteet toteutuisivat?
- Miten **maakuntien** yhteistyön kohteena olevat **kärkitoimenpiteet** ovat edenneet? Onko niitä tarpeen muuttaa?

